

H O L N D F S T V L

HET MUZIEKTHEATER 22 EN 23 JUNI 1996

Silviu Purcărete
Les Danaïdes

BRAVO!

©1996 AT&T

Les Danaïdes

scenario en regie
Silviu Purcărete

gebaseerd op teksten van Aeschylus
(Franse vertaling van Paul Mazon)

22 en 23 juni 1996, 20.15 uur
Het Muziektheater
Einde circa 22.45 uur. Er is geen pauze.

Danaos	Coca Bloos
Artemis/lo	Mariana Buruiana
Hera	Micaela Caracas
Zeus	Radu Beligan
Hermes	Mihai Dinvale
Apollo/	Victor Rebengiuc
Pelasgos	
Poseidon	Alexandru Repan

regie-assistentie
Paul Chiributa

decor- en kostuumontwerp
Stefania Cenan

assistentie decor- en kostuumontwerp
Liliana Cenan

muziek
Iosif Hertea
W.A. Mozart: 'Laudate Dominus'
uit *Vespers Solemnæ de Confessore*

licht- en geluidsontwerp
Silviu Purcărete en Vadim Levinschi

productieleiding
Traian Petrescu

technische leiding
Iliarian Stefanescu

assistentie productieleiding
Eleodor Coraci

toneelassistentie
Alison Sinclair

tekstsupervisie
Corina Constantinescu

begeleiding Franse taal
Gabriela Stoica

stemtraining
Constantin Gabor

producteur délégué
Offshore Productions

Coproductie Wiener Festwochen/
Festival d'Avignon/Grande Halle
de la Villette/National Theatre
Craiova/Holland Festival

De voorstellingen van *Les Danaïdes*
zijn mede mogelijk gemaakt door:
AT&T Foundation,
New York

AT&T/Unisource
Unisource

Tofan Foundation for Theatre and
Film Bucharest

NCDO Nationale Commissie voor Internationale
Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling

Heeft u morgen iets te doen?

de Volkskrant

Nieuwsgierige krant voor nieuwsgierige mensen

Bel gratis 06-0561 voor een proefabonnement

dochter van Danaos

Carmen Albu, Gianina Aron,
Ramona Atanasoaie, Alina
Avram, Viorica Bantas, Mihaela
Betiu, Oana Bosjescu, Cristina
Caragea, Mariana Capatana,
Delia Ciorasteanu, Daniela Cristea,
Bogdana Darie, Mirela Dolana,
Ramona Dragulescu, Corina Druc,
Cristina Dumitra, Mihaela
Dumitru, Cerasela Filin, Coralia
Folea, Aura Gaidarji, Daniela
Gheorghita, Anca Hertea, Elena
Iofcea, Silvana Ionescu, Adriana
Irimescu, Petronela Lazar, Rodica
Lapuste, Mariana Liurca, Olga
Maxim, Mihaela Macelararu, Corina
Merisescu, Ariana Miglecz,
Luminita Militaru, Claudia Motea,
Cornelia Niculescu, Angela
Oprea, Carmen Pandia, Andreea
Parvu, Raluca Penu, Florina Petcu,
Patricia Popa, Mirela Popescu,
Ancuta Predus, Adelina Ribac,
Monika Ruzs, Maria Stanculescu,
Cristina Serban-Ionda, Luana
Sireanu, Doina Soproni, Madeleine
Thibeault, Gabriela Tuduran,
Doinita Techer, Camelia Vladut,
Elena Voicu, Madalina Voicu

zonen van Egyptos

Iulian Andrei, Valeriu Andriuta,
Gica Andrusca, Carol Becher,
Daniel Bucur, Iulian Burghilea,
Nicolae Calistru, Dan Capatana,
Paul Cheloiu, Radu Constantin,
Virgil Constantin, Eneia Dabija,
Marius Daea, Robert Dobrescu,
Lucian Dolgan, Eugen Draghin-Rus,
Corneliu Dumitru, Viorel Florea,

Catalin Fumuru, Ionut Gheorghiu,
Ilie Ghergu. Eugen Giuglea, Mihai
Giuritan, Adrian Gradinaru, Alin
Holca, Cristian Iacob, Ovidiu
Ianu, Gabriel Ilie, Marius Iliescu,
Daniel Iordan, Vlad Jipa, Ionut
Lazar, Ioan Lemne, Florin Nan,
Adrian Neascu, Cristinel Nicolaie,
Paul Nicolae, Alin Olteanu, Daniel
Paun, Gabriel Popescu, Cosmin
Popovici, Dan Popescu, Gabriel
Posoi, Cristian Radu, Andreas
Schaser, Cristian Stanca, Bogdan
Serban, Oliver Toderita, Claudiu
Trandafir, Radu Trifan, Marinel
Tiganus, Remus Vlasceanu

voorstellingsleiding

Gheorghe Pufulete, Emilia Stoican

geluid

**Valentin Parlogea, Valentin Maioru,
Ion Obretin, Floricel Filip**

licht

**Vadim Levinschi, Ilie Craciunescu
Dodu Ispas, Cristian Spiridon**

requisieten

**Octavian Popescu, Marius Sotir,
Micrea Demetrescu, Vasile Sarbu**

kleding

**Maria Micu, Marieta Bobarnac,
Susana Deliu, Ecaterina Gruia**

De foto's in dit programmaboekje zijn,
indien anders vermeld, van Sean Hudson.

- De Klank van Resultaat!

Dankzij een unieke samenwerking tussen de specialisten van verschillende bedrijven kunt ook u profiteren van een optimale uitvoering van uw projecten op het gebied van:

TELEMARKETING
VOICE-RESPONSE SYSTEMEN
STRATEGISCHE COMMUNICATIE
ACQUISITIE

Van het maken van afspraken voor uw buitendienst tot het ontwikkelen van een door voice-response ondersteunde consumentenactie.

Van het geven van strategische communicatie-adviezen tot het uitvoeren van acquisitie-projecten.

Onder leiding van een ervaren dirigent, wordt uw project tot een succes gemaakt!

Nieuwsgierig geworden naar de muziek die in uw projecten kan zitten?

De Pietersen Groep speelt het u graag voor!

Bel snel naar Dorien Mastenbroek of Mara Joon
telefoon: 075-6400593,
zij maken graag met u een geheel vrijblijvende afspraak
ter kennismaking met een van onze specialisten.

De Danaïden bij wijze van synopsis

Een aantal Olympische goden betreedt het toneel om het wezen van de tragedie te definiëren, die zoals Zeus aangeeft de weergave is van een verheven handeling die vrees en medelijden moet opwekken. De overige goden vullen andere kenmerken aan. Zo ontleent de tragedie zijn stof aan het menselijk leven, waarbij het vertoonde meer schrik en compassie zal voortbrengen, wanneer daders en slachtoffers familie van elkaar zijn. Van belang is echter dat het publiek zich realiseert dat het vertoonde fictie is. Desondanks is een tragedie een openbaring van de eeuwige rechtvaardigheid en ademt alles dat wordt vertoond onrust, angst, dreiging, ballingschap en dood.

Ondertussen is het koor van vijftig Danaïden, dochters van Danaos, opgekomen. Onder leiding van hun vader zijn zij vanuit Egypte naar Argos gevlucht om te ontkomen aan een huwelijk met hun neven, de vijftig zonen van Egyptos. Zij roepen de goden aan, met name Poseidon, de god van de zee, en Artemis, de godin van de kuisheid, om hen te beschermen.

Apollo beklagt hun lot, omdat het menselijk geluk is als een vluchtige schets die zich met een enkele veeg van een natte spons laat uitwissen... Danaos geeft zijn dochters opdracht in het heiligdom dat zich daar bevindt, hun toevlucht te nemen. De vrouwen doen dit, terwijl zij haar wrede lot en het opgelegde huwelijk beklagen. Danaos ziet een stofwolk naderen en instrueert zijn dochters hoe zich als smekeling te gedragen. Pelasgos, koning van Argos, arriveert en informeert naar doel en herkomst van de groep buitenlandse vrouwen. Danaos haast zich hun oorspronkelijk Griekse afkomst te benadrukken.

De Danaïden smeken Pelasgos hen te vrijwaren van een gedwongen huwelijk met de zonen van Egyptos. Pelasgos aarzelt en ziet zich voor een moeilijke keuze gesteld. Hulp bieden betekent immers een mogelijke oorlog met de Egyptenaren met onzekere afloop. Aan de andere kant betekent hulp weigeren aan smekelingen in een heiligdom geheide problemen met de goden, in het bijzonder met Zeus, beschermer van smekelingen. Wanneer de Danaïden dreigen zich op de altaren van het heiligdom te verhangen als Pelasgos hulp weigert, laat hij zich uit vrees voor de goden aarzelend overhalen de vrouwen bescherming te bieden. Maar daartoe wil hij wel eerst de steun van de burgers van Argos verwerven. Daarom moet Danaos mee naar de stad om Pelasgos te helpen de zaak van de smekelingen te bepleiten en de burgers van Argos te overtuigen.

De Danaïden smeken de goden om een gunstige wending van het lot. Ze roepen daartoe de stammoeder van hun geslacht aan, Io, op wie Zeus ooit zijn minnend oog liet vallen en die in een koe werd veranderd. Poseidon kondigt dan de komst van Io zelf aan, half mens en half koe, die na in een koe veranderd te zijn, achtervolgd werd door een gruwelijke horzel die haar tot in Egypte achterna zat. Zij beklagt haar ellendig lot, waarop Prometheus haar troost door te vertellen dat zij daar tot rust zal komen en Epaphos, het kind van Zeus zal baren, die Egypte in cultuur zal brengen en wiens afstammelingen naar Argos zullen terugkeren. Met hulp van de goden brengt Io dan een stiertje ter wereld. De aanblik doet de Danaïden smeken nooit het bed met een god te hoeven delen.

Danaos keert terug met het goede bericht dat de burgers van Argos besloten hebben de smekelingen te beschermen. De vreugde hierover wordt snel getemperd door Danaos' mededeling dat de boot met Egyptenaren is geland.

Er ontstaat paniek wanneer de Egyptenaren het toneel betreden en de vrouwen gelasten goedschiks aan boord van hun schip te gaan. Wanneer de Danaïden weigeren, dreigen de Egyptenaren hun voornemen met geweld uit te voeren. Gelukkig verschijnt Pelasgos en gebiedt de Egyptenaren op te houden. Deze dreigen met oorlog als Pelasgos hen niet toestaat hun verloren bezit mee aan boord te nemen. Pelasgos laat zich niet intimideren en de Egyptenaren trekken zich terug. Danaos draagt zijn dochters op, nu zij zich in de stad mogen vestigen, zich vooral bescheiden te gedragen. Deze roepen op hun beurt Artemis aan om hen te helpen hun kuisheid te bewaren. De goden tekenen hierbij echter aan dat het huwelijk uiteindelijk toch het lot is van alle vrouwen. Er moet nu eenmaal geleden worden om tot inzicht te komen.

Danaos ziet in een droom de ellendige gevolgen van de naderende oorlog. In de slag die daarop volgt, verslaan de Egyptenaren Pelasgos, die het leven verliest tot groot verdriet van de Danaïden en Danaos, die zijn droom ziet uitkomen. Zeus wil echter dat de stervelingen het treurig lot dragen dat de goden hun zenden.

De Danaïden worden gedwongen met de Egyptenaren te trouwen. Aphrodite verheerlijkt de vruchtbaarheid en de Danaïden bereiden zich ritueel voor op het huwelijk, waarin zij zich voornemen hun echtgenoten in de huwelijksnacht te vermoorden. Alleen Hypermnestra houdt van haar man Linceus en doodt als enige haar man niet. Wanneer Linceus na de huwelijksnacht ontdekt wat er gebeurd is, is hij radeloos, terwijl de Danaïden hem bespotten.

De goden vinden de moordaanslag onaanvaardbaar en stellen dat de straf voor de Danaïden even groot moet zijn als het vergrijp. Hypermnestra is ontzet en ontroostbaar, terwijl Linceus de dood van zijn broers op de Danaïden wreekt. Danaos, als aanstichter van al dit kwaad, wordt op last van de goden afgevoerd, terwijl de Danaïden in de onderwereld hun straf moeten ondergaan.

Een koor van vijftig satyrs komt op en belaagt de overgebleven Danaïde. Zij willen haar achtervolgen als een jachthond zijn prooi. Dit gebeurt onder toezien van Poseidon die de Danaïde beloofd heeft haar te helpen en te bevrijden. Hij doet dit door haar met water, symbool van vruchtbaarheid, te besprenkelen en te overgieten. Met deze symbolische handeling, die het voortbestaan van het mensengeslacht garandeert, eindigt deze reconstructie van de tetralogie.

Rob Erenstein

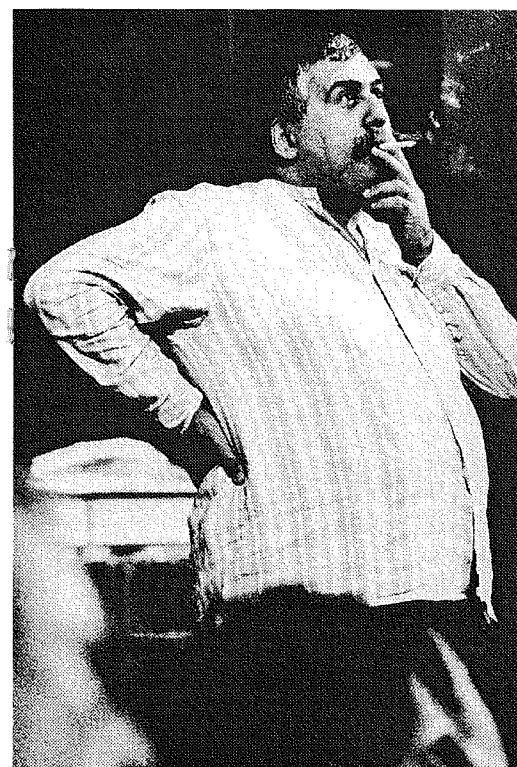
Audi*
Audi
Audi
Audi
Audi

*Latijn voor 'luister!'. Kent u een sponsor met een toepasselijker naam?
Audi wenst u een luisterrijke avond.

'De problemen van 2500 jaar geleden zijn nog steeds actueel'

Silviu Purcărete in gesprek met Neil Wallace

Silviu Purcărete foto John Griffin

Hoe bent u te werk gegaan bij de reconstructie van deze 'verloren gegane' tetralogie?

Alleen het eerste deel van de tetralogie, *De smekelingen*, is bewaard gebleven, maar het grootste deel van de rest van het verhaal is bekend. Ons vertrekpunt was die rest te completeren en tekst te vinden om het plot te continueren en zin te geven. Meer dan negentig procent van onze tekst is puur Aeschylus, daarbij inbegrepen verzen en stanza's genomen uit andere van zijn stukken.

Er zijn drie fragmenten bewaard gebleven van de drie andere delen van de tetralogie. Er is een vers uit de tweede tragedie - die zou *De Egyptenaren* hebben geheten - maar ik heb hem uit onze versie geschrapt omdat hij zeer onduidelijk was... 'De zonen van Egyptos zijn zeer listig' of zoiets. Uit de derde tragedie, *De Danaïden*, resteert een gedicht, een hymne aan

Aphrodite. Dit omvat elf verzen en is geheel in onze versie opgenomen. Tot slot is er een vers van Poseidon uit het satyrdrama dat het vierde deel vormt. Hij zegt tegen Amymone: 'Mijn lot is jou te bevrijden/en jouw lot is mij te bevrijden.'

Aan het begin van de voorstelling horen we 'de woorden van de goden'. Welke zijn die woorden en waarom wilde u *Les Danaïdes* hiermee beginnen?

Het zijn citaten over tragedie van Europese schrijvers en filosofen. Van Aristoteles, Nietzsche, Corneille, Schopenhauer en anderen. Het zijn beschouwingen die de gedachten van de goden over de tragedie moeten voorzien van distantie en ironie.

Er zijn delen van de tetralogie waarover we in het geheel niets weten – zoals de dood van de dochters. Wat deed u op dit punt?

Hier is het rijk geheel aan de fantasie geweest. Er is geen sprake van reconstructie in de historische of archeologische zin. Het is een daad van verbeelding. Het was bijna een spel om de gaten in Aeschylus' verzen op te vullen en daarbij de schoonheid van de taal in tact te laten.

Geleerden schijnen te debatteren over de ontstaansdatum van het originele werk, over de vraag of het een vroeg of laat stuk zou zijn. Wat is uw mening?

Ik weet het niet. Ik ben geen geleerde. Maar ik prefereer de gedachte dat het een van Aeschylus' eerste stukken is en daarmee een van de oudste van de mensheid überhaupt. Ik neig ertoe het eens te zijn met hen die menen dat het een vroeg stuk van Aeschylus is. De dramatische vorm is hier nog niet gecompliceerd of geëlaboreerd. Het is verder belangrijk dat het stuk een van de oudste Griekse mythen vertelt - over de oorsprong, de geboorte van de Griekse natie. Het is derhalve een stuk over het begin van de Europese beschaving, een van de bruggen tussen mythe en onze eigen geschiedenis.

Opvallend aan de cyclus is de omvang van het gezelschap waarvoor deze geschreven zou zijn. Is deze omvang niet ongebruikelijk en suggereert zij dat het werk gemaakt zou kunnen zijn voor een belangrijke politieke of maatschappelijke gebeurtenis?

De omvang is ongebruikelijk, zeker als we die vergelijken met andere stukken van Aeschylus. Gewoonlijk had het koor vijftien leden, in *Agamemnon* ging het om twaalf mensen. Maar hier is duidelijk gespecificeerd dat er vijftig dochters en vijftig zonen zijn. Vijftig is een magisch getal — het is bepaald geen willekeurig of toevallig cijfer. De Egyptenaren associeerden het met vruchtbaarheid, met het voortbestaan van menselijk leven. Het had dus magische kracht. Ik voelde vanaf het begin dat het niet vijftig of negenveertig koorleden konden zijn maar juist vijftig - dit getal met zijn historische kracht en fascinatie.

Ik weet niet of het werk geschreven is voor een bijzondere gebeurtenis. Maar het moet grote symbolische betekenis hebben gehad omdat de Danaïden onze voorvaders zijn; zij zijn de 'eieren' van de beschaving van nu. Het stuk gaat over het risico van het uitsterven van het menselijk ras; als de vijftigste Danaïde niet had overleefd, dan zouden Griekenland en Europa er niet zijn geweest.

In de periode waarin Aeschylus schreef, net na de slag bij Marathon, onderging de Griekse maatschappij grote sociale en politieke veranderingen. Hij schijnt een van de eerste politieke stukken te hebben gemaakt, waarin hij thema's als raciale zuiverheid, het recht op asiel, mededogen behandelde. Wat vindt u bijvoorbeeld van de manier waarop vrouwen worden geportretteerd?

Het is dubbelzinniger dan het lijkt. Natuurlijk was het een zeer mannelijke samenleving, het echte begin van de macho-wereld. De *Oresteia* gaat over de invloed van mannelijke waarden op de samenleving, waarden die tot op de dag van vandaag hebben standgehouden. Uit dit werk blijkt dat volgens de *mores* van die tijd de moordenaar van de moeder niet even schuldig was als de moordenaar van de vader. Inderdaad resulteert uit het eerste democratische proces waarvan we weten hebben dat het mannelijke leven kostbaarder is dan dat van de vrouw.

De zusters slachten het merendeel van de broers, de overlevende broers doden op hun beurt de vrouwen. Is de wijze waarop deze moorden worden beschreven gelijk?

Ik denk dat we meer medelijden voelen met de Danaïden. Zij trachten te ontkomen aan incest - de Egyptenaren zijn immers hun neven. Hun haat schijnt rechtvaardig te zijn. Maar dan komt Aeschylus op de proppen met zijn misogynie - meerdere keren zegt hij in de tekst dat wat de vrouwen weigeren *niet* de incest met hun neven is, maar het huwelijk. Dit suggereert dat zij zich onttrekken aan het goddelijke gezag en dus schuldig zijn.

Voor mijn gevoel is de dood van de Egyptenaren veel minder emphatisch. Daarom wilde ik een pathetisch beeld - een 'huiselijke' dood in hun bedden in plaats van één door toedoen van zwaarden of iets dergelijks. Maar natuurlijk is dit het punt waarop de Danaïden ophouden slachtoffers te zijn. Op het moment dat zij moorden, worden ze direct schuldig. Dat is het principe van de tragedie. Elke tragische held heeft het recht aan zijn zijde, maar wanneer de daad is volbracht, resteert slechts schuld. Wanneer Clytaemnestra Agamemnon wil doden heeft zij daar redenen voor. Haar dochter is door Agamemnon vermoord, zij is door hem verlaten. Hetzelfde geldt voor Orestes - door zijn moeder te doden legt hij de kiem voor een nieuwe misdaad, een nieuwe vergissing. Het is een eindeloze, fatale keten van vendetta's. Deze kan alleen door middel van de reden, door middel van het licht van de democratie, gestopt worden, het licht van Athene.

De misogynie schijnt haar hoogtepunt te bereiken in de scène met Poseidon, de vijftig satyrs en de laatste Danaïde. Het is moeilijk voorstelbaar hoe zo'n scène op een fijngevoelige wijze zou kunnen worden geregisseerd.

Het is misschien moeilijk te aanvaarden maar waarschijnlijk was het afsluitende satyrdrama slechts bedoeld voor de aardigheid. Een vrouw die bedreigd wordt door vijftig satyrs. Satyrs werden toen op een andere manier beschouwd. In het oude Griekenland was seksualiteit verbonden met vruchtbaarheid - met gewijde fallische beelden. Het is dus geen pornografische maar juist een min of meer heilige scène. En het komt natuurlijk niet tot een verkrachting omdat Poseidon de Danaïde beschermt en redt. Hij is het die haar vruchtbaarheid veilig stelt.

Is het overleven van de laatste Danaïde geen bewijs dat de uiteindelijke overwinning aan de vrouw is?

Absoluut! Het einde van het stuk is een hymne aan de vruchtbaarheid. Dit is een kans om de wereld te vernieuwen, om hem kracht te geven. Daarom gaf ik de tekst van de Eumeniden aan het slot aan Amymone. Deze tekst komt uit de *Oresteia* en is een zegening van het volk van Athene. Amymone is in verwachting van Linceus' kind en is gezegend met het heilige water van de goden. Zij heeft een gelukkige toekomst voor zich.

De overeenkomsten tussen deze oude tekst en het Europa van vandaag zijn verbazingwekkend. Vond u het moeilijk de verleiding te weerstaan om politieke referenties of beelden te gebruiken die het stuk dicht bij onze tijd zouden brengen?

In het geheel niet. Die referenties zitten er namelijk al in, die hoeft je niet te benadrukken. De problemen uit het stuk waren 2500 jaar geleden belangrijk en zijn dat nog steeds - of misschien nog wel meer. Het is hetzelfde tragische probleem: de omgang met vreemdelingen, met andere naties en culturen. In die tijd waren de Egyptenaren barbaren voor de Grieken. Zij dronken bier. Pelasgos, de koning van Argos, die snoeft over de Griekse mannelijkheid zegt: 'We zijn echte mannen en we drinken geen bier zoals jullie.' In feite was alles wat niet Grieks was barbaars. Aan de andere kant hadden 'smekelingen' indertijd even strikte rechten als slachtoffers in het kader van onze mensenrechten. Ook toen bestond er recht op asiel. Maar een vreemdeling die in de stad werd toegelaten, bracht ook de dreiging van catastrofe met zich mee. Hij werd - zo dacht men - omringd door magische, onbekende krachten; krachten uit een andere cultuur. Dat is de tragische keuze van Pelasgos. Of hij zou de smekende Danaïden afwijzen, of hen onderdak aanbieden en daarmee het risico lopen van een nieuwe calamiteit - de ramp dus die hem later ook zal treffen. Dit is in wezen het dilemma van Duitsland, Frankrijk en andere Europese landen. Onze civilisatie is gebaseerd op het respect voor de rechten van de mens. Maar veel leed van nu komt daar ook uit voort.

Biografieën

✶ **Silviu Purcărete** (1950) studeerde aan de Academie voor Theater en Film in Boekarest. Na zijn afstuderen in 1974 werkte hij bij het jeugdtheatergezelschap Piatra Neamt en het Dramatisch Theater van Constanta. In 1978 stapte hij over naar Theatrul Mic in Boekarest en begon hij les te geven aan de theater- en filmacademie. In 1989 kwam hij in dienst bij het Nationaal Theater Craiova in Boekarest. Van 1992 tot '94 was hij leider van het Bulandra Theater in dezelfde stad. Vanaf 1 januari van dit jaar is Silviu Purcărete directeur van het Centre National Dramatique in Limoges.

Tot zijn producties behoren

1983 *Richard III*, Shakespeare - Theatrul Mic, Boekarest

1986 *Il campiello*, Goldoni - Jeugdtheater Piatra Neamt

1990 *Ubu Roi met scènes uit Macbeth*, Jarry/Shakespeare - Nationaal Theater Craiova

1992 *Titus Andronicus*, Shakespeare - Nationaal Theater Craiova

1993 *Phaedra*, Seneca/Euripides - Nationaal Theater Craiova

1995 *The Tempest*, Shakespeare - Nottingham Playhouse

Paul Chiributa (1949) studeerde moderne talen aan de universiteit van Iasi en aan de theater- en filmacademie van Boekarest. Hij was als acteur verbonden aan het Jeugdtheater Piatra Neamt (1972-'87), de Operette van Boekarest (1987-'89) en het Bulandra Theater (1989-'96), waarvan hij tussen 1992 en 1994 ook artistiek leider was. Vanaf 1994 is hij directeur van de Tofan Stichting voor Theater en Film. Hij was assistent-regisseur bij *De vliegen* van Jean-Paul Sartre (Jeugdtheater Piatra Neamt, regie: Laurentiu Ulici), *Il campiello* van Goldoni (Jeugdtheater Piatra Neamt, regie: Silviu Purcărete).

Stefania Cenean (1958) studeerde decorontwerp aan de kunstacademie van Boekarest. Zij maakte de afgelopen jaren decors en kostuums voor meer dan dertig voorstellingen van gezelschappen in Boekarest, Craiova en Sibiu. Daaronder: *Ubu Roi met scènes uit Macbeth* (1990), *Titus Andronicus* (1992) en *Phaedra* (1993), alle drie in de regie van Silviu Purcărete.

Iosif Herteza (1936) werkte na zijn studie aan het conservatorium van Boekarest van 1960 tot 1980 als wetenschappelijk onderzoeker bij het Instituut voor Etnografie en Folklore in diezelfde stad. In 1961 maakte hij zijn toneeldebuut. Sindsdien schreef hij muziek bij meer dan zestig theaterproducties, waaronder *Titus Andronicus* in de regie van Silviu Purcărete.

COLOFON

Holland Festival
Kleine-Gartmanplantsoen 21
NL-1017 RP Amsterdam
telefoon 31 (0)20.627 65 66
telefax 31 (0)20 620 34 59
e-mail: hollfest@xs4all.nl
internet:
<http://park.org/Netherlands/events>

Basisontwerp: Studio Anthon Beeke
Opmaak: Berendina Bakker
Eindredactie: Peter Janssen
Drukwerk: Stadsdrukkerij Amsterdam

Hoofdbegunstiger

VSB FONDS

Stichting VSB Fonds steunt initiatieven in de Nederlandse samenleving met een sociale, culturele of educatieve strekking, evenals projecten op het gebied van natuurbehoud. Aldus geeft het Fonds opnieuw inhoud aan de oorspronkelijke maatschappelijke idealen van VSB Bank.

Sponsors

Achmea
AT&T Foundation
AT&T/Unisource
Audi/Pon's Automobiellhandel B.V.
Buma/Stemra
Coopers & Lybrand
Deloitte & Touche Management Consultants bv
Dommelsche Bierbrouwerij B.V.
Koninklijke Ahold nv
Mediamax Group B.V. Amsterdam
NOG Verzekeringen
Stadsdrukkerij Amsterdam
De Lotto/Stichting de Nationale Sporttotalisator
Vrij Nederland
de Volkskrant B.V.
Wereldhave n.v.

Subsidiënten

Ministerie van OCenW
Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Buitenlandse Zaken (afdeling Internationale Culturele Samenwerking)
Gemeente Amsterdam
NCDO Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling

Fondsen

Fonds voor de Scheppende Toonkunst

Holland Festival Vriendenkring

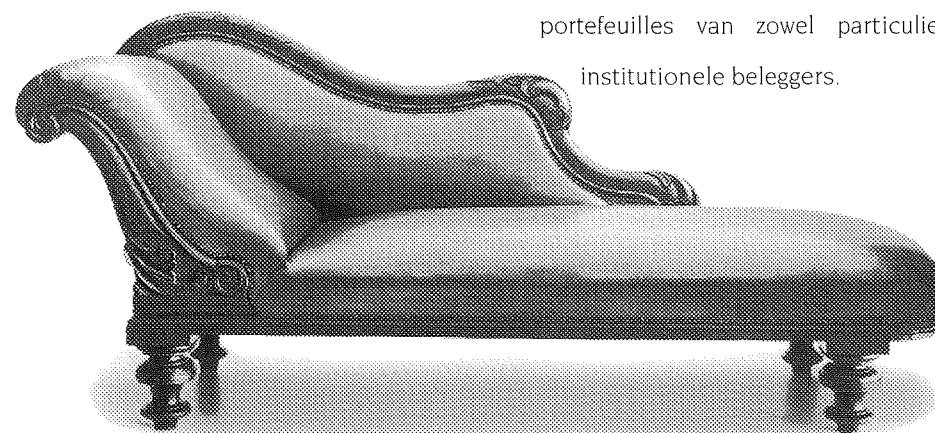
Alcatel Nederland BV.
Amsterdam RAI
Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV
EOE-Optiebeurs
Hillen & Roosen B.V.
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam-Haarlem
Koninklijke Ahold nv
Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB
Koninklijke PTT Nederland NV
De Nederlandse Bank N.V.
Nederlandse Credietverzekering Maatschappij
NOG Verzekeringen
Rabobank
SENS Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij
VNU B.V.
Stichting VSB Fonds

de Volkskrant

De zichtbaarheid van het Holland Festival is vergroot door de Stadsdrukkerij Amsterdam

Ik heb een probleem. Ik heb een miljoen.

Als u zich wel eens afvraagt in hoeverre u later nog ruim kunt leven van het miljoen reserve dat u nu hebt, is het logisch dat u daar even met een specialist over wilt praten.

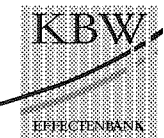
Dat u uw miljoen aan een fundamentele analyse wilt onderwerpen. Tot het geen probleem meer is, maar een zekerheid waar ook op de lange termijn prima mee te leven valt. Optimaal rendement vraagt om

intensief beheer van uw portefeuille.

Zelf beheren is echter ofwel risicovol ofwel te safe. Bovendien kost het zeer veel tijd. Terwijl een bank voor dagelijkse zaken de persoonlijke aandacht niet kan geven die u verdient.

KBW Effectenbank is specialist. En beheert als zodanig beleggingsfondsen en portefeuilles van zowel particuliere als institutionele beleggers.

Al ruim 10 jaar met succes, met hoog rendement en vooral zonder veel risico. U bent uitgenodigd voor een sessie bij ons op de Effectenbank voor een persoonlijke fundamentele analyse. Bel voor een afspraak: 020-6261811.

KBW Vermogensmaatwerk.
U de maat, wij het werk.

KBW Effectenbank N.V., De Ruijterkade 113, 1011 AB Amsterdam, tel. 020 - 6261811.

een **fortis** onderneming